

Oponentský posudek disertační práce.

Autor: Mgr. Martina Topinková

Název disertační práce: Síla a efektivita fotožurnalismu v digitálním věku

Oponent: Doc. Mgr. Jaroslav Prokop

Fotožurnalismus, stejně jako novinářská práce, prošel a prochází v posledních 20 – 30 letech prudkou proměnou. Příchod nových médií zásadně proměnil rychlost přenosu informací pro širokou veřejnost. Práce profesionálních fotografů je, zvláště od přelomu tisíciletí nejen v televizních zprávách, ale hlavně s rozšířením internetu a sociálních sítí, často nahrazována snímky náhodných svědků dané události. Profesionální fotografové se dostávají na místa události logicky později a mohou svou profesi vykonávat na místě především v případech dlouhotrvajících událostí, katastrof, válek a podobně. Požadavkem doby je rychlost. Digitální technologie dovolí okamžitý přenos dat z místa události do agentury. Tam zpracují data k dalšímu zveřejnění editoři, grafici a další. Tím se konečná odpovědnost za uveřejněné snímky rozšiřuje. Na rozdíl od práce fotožurnalisty pracujícího s analogovou fotografií, který nejdříve musel zpracovat materiál, vybrat vhodné záběry a ty potom dal k dispozici redakci média nebo agentuře, která s obrazovým materiálem dále pracovala. Možná, že tento vývoj umožnil, aby se profesionální fotografové věnovali více subjektivnímu přístupu, hlubšímu zkoumání podstaty problému, události a věnovali hlouběji svým vlastním tématům.

Předložená práce Martiny Topinkové je svým rozsahem impozantní, na první pohled zaujme. Přes 400 stran textu, vlastní autorčina studie na 127 stranách je doplněna obsáhlým seznamem použité literatury a 16 hloubkovými polostrukturovanými rozhovory, doplněnými ještě rozhovorem s psychologem Mgr. O. Novákem na téma *Teorie emocí*. Respondenty těchto rozhovorů byli teoretici fotografie, profesionálové odpovědní za konečný výběr fotografií a fotoreportéři. Následují záznamy 5 ohniskových skupin.

Předložená Disertační práce je dokladem důkladného zkoumání zvolené problematiky.

V jednotlivých částech své studie se autorka zabývá proměně práce novinářského fotografa přechodem z analogové na digitální technologii záznamu fotografického obrazu. Zmiňuje dopad této skutečnosti na možnost širšího vstupu amatérských fotografů a náhodných svědků do světa fotožurnalismu. V televizních zprávách často vidíme více záběrů pořízených přítomnými svědky mobilním telefonem, než profesionálními štáby, především v počátcích vzniku zaznamenávané události. O internetu a sociálních sítích nemluvě. S touto skutečností souvisí problematika etiky zpravodajství, redakcí.

Martina Topinková se v úvodu zabývá problémy jako je bulvarizace některých médií, častou snahou zaujmout, šokovat za každou cenu. Obraz se stává kapitálem zajišťujícím sledovanost média, čtenost tisku, na němž závisí příjmy daného média. Problematika všeobecné přehlcenosti obrazem, rychlými a často povrchními informacemi...

Autorka zde zdůrazňuje, že se odpovědnost přenáší na fotoeditory, obrazové redaktory apod. Každá redakce v zahraničí dodržuje vlastní etický kodex. Ten závisí i na cílové skupině konzumentů. Autorka se v práci vhodně zabývá i emotivní stránkou fotografie spojenou s autentičností konkrétních snímků.

Přínosná je kapitola 5 – Teorie emocí, zmiňuje důležitý aspekt postupného posunu od racionálního k emotivnímu vnímání a mimo jiné vliv na vjem uveřejněných obrazů.

Hlavní částí této práce je pak kapitola 6. - Analytické část. Zde používá dvě kvalitativní metody hloubkové polostrukturované rozhovory a ohniskové skupiny. Podrobně je popsána metodika přípravy a vedení rozhovorů, včetně uvedení oslovených respondentů, stejně jako ohniskové

skupiny, jak píše „jednu z nejprogresivnějších metod získávání dat“. Žije se projevuje různost pohledů a názorů respondentů a účastníků. Jako příklad mohu uvést zmíněné nebezpečí zneužití a možné citové vydlíráání fotografiemi dětí. Nebo vliv citlivosti diváka, konzumenta, v souvislosti s jeho vlastními zkušenostmi, znalostí situace, prostředí apod.

V závěru autorka z těchto rozhovorů shrnuje poznatky o vlivu emocionální síly fotografie na jedince i společnost. Vnímá možnou otupělost společnosti s přehlceností obrazem, zvláště pak publikováním fotografií válek a různých katastrof. Nebezpečí nadužívání ilustračních fotografií z fotobank, které mohou zpochybňovat autenticitu zprávy. Správně upozorňuje na skutečnost, že autenticita informace je ohrožena také možností manipulace jak přímo s fotografií, zvláště tou digitální, tak i manipulací s tématem. V textu upozorňuje, že emoce vzniklé na základě určité novinářské fotografie jsou velmi důležité a často otevírají společenskou diskusi. Odkazuje na některé ikonické snímky, jejich emotivní dopad na společnost.

Jako přínosné hodnotím záznamy z hloubkových rozhovorů i ohniskových skupin. Práce Martyiny Topinkové je důkazem její schopnosti široce vnímat problematiku novinářské fotografie v současné digitální éře, schopnost metodicky kvalitně připravit a realizovat rozsáhlý výzkum s odborníky v této oblasti a vytvořit široké a relevantní závěry. Práce je psaná velmi čtivým jazykem.

Přes drobné bezvýznamné překlepy jsem přesvědčen o vysoké kvalitě předložené disertační práci.

S radostí **Doporučuji tuto práci k obhajobě.**

Doc. MgA. Jaroslav Prokop,
ateliér Reklamní fotografie,
Fakulta multimediálních komunikací,
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

V Praze dne 29. 9. 2021